

ನೇಸರು

ತಿಂಗಲೋಲೆ
ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಮುಂಬೈ

NESARU TINGALOLE

Vol XVII - 6

ಜೂನ್ 2000

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಅಕ್ಷಯಾ ತೃತೀಯಾ	• ರಮಾ ವಸಂತ್	2
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ -೨	• ಸುಮಾ ದ್ವಾರಕಾನಾಥ್	3
ಮರ್ಯಾದೆ	• ಆಶಾಪೂರ್ಣಾದೇವಿ	5
Vasumathi – A Multi-hued Artiste		8
Food for Thought	• Venkatesh Rao	10
India - Past & Present		11
ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯ ಮನದಾಳಗಳು	• ವನಜರಾಜನ್	13
ಸುತ್ತಮುತ್ತ		16

The Mysore Association, Mumbai

393, Bhaudaji Road, Matunga, Mumbai-400 019.

Tel.: 402 46 47 • Grams: "KARUNADU"

ಅಕ್ಕಯ ತೃತೀಯಾ

ವೈಶಾಖ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ತದಿಗಯನ್ನು ಅಕ್ಕಯ ತೃತೀಯಾ ಎನ್ನುವರು. ಇದು ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಶುಭಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ತಿಥಿ, ವಾರ, ಮುಹೂರ್ತ ಮೊದಲಾದವು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಕ್ಕಯ ತೃತೀಯದಂದು ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ದಿನವು ಬಹಳ ಶುಭವಾದದ್ದು. ಈ ಶುಭ ದಿನದಂದು ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಬದರಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಬದರಿ ನಾರಾಯಣನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಜನ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ನೆರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಜೈನರು ತಮ್ಮ ಉಪವಾಸದ ವ್ರತವನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಿ ಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಯಾ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದಿನದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು

ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂಥ 'ಶುಭ' ದಿನದಂದು ನಮ್ಮ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಣಪತಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೆ 5 ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಈ ದಿನದಂದು ಗಣಪತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

6-5-2000ದಂದು ಅಕ್ಕ ತದಿಗಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ದಿನ ಸಂಜೆ 5-30 ಘಂಟೆಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸಾದ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಪ್ರಸಾದ್‌ರವರು ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಮೊದಲು ಬೆಳ್ಳಿ ಗಣಪತಿ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ, ಪಂಚಾಮೃತ ಅಭಿಷೇಕ ಎಲವನ್ನೂ

Children Learn what they live with

If a child lives with criticism
He learns to condemn
If a child lives with hostility,
He learns to fight
If a child lives with Ridicule,
He learns to be shy.
If a child lives with jealousy,
He learns to feel guilty.
If a child lives with tolerance,
He learns to be patient.
If a child lives with encouragement,
He learns confidence.
If a child lives with praise,
He learns to appreciate
If a child lives with fairness,
He learns justice.
If a child lives with security,
He learns to have faith.
If a child lives with approval,
He learns to like self.
If a child lives with acceptance and friendship,
He learns to find love in the world.

-- Hrishikesh D. Harihar.

ಮಾಡಲಾಯಿತು. ನಂತರ ನವಗ್ರಹ ಪೂಜೆ, ನಂತರ ಮೂಲ ಮೂರ್ತಿಯ ಪೂಜೆ ಮಂಗಳಾರತಿ ಎಲ್ಲ ನಡೆಯಿತು. ಬಳಿಕ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನ ಹೊರ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಹೋಮ ಹಾಗೂ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಾಮ. ಈ ವಿರಾಮದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಿ ಪ್ರಿಯಾಂಕ ಗಣಪತಿಯ ಕುರಿತು ಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದಳು. ನಂತರ ಸದಸ್ಯೆಯರು ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಪ್ರಸಾದ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ನಂತರ ಗಣಪತಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಹಾಮಂಗಳಾರತಿಯಾಯಿತು.

ನಂತರ ಪುಷ್ಕಳ ಭೋಜನದ ಪ್ರಸಾದದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಸದಸ್ಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಗಣೇಶನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

-- ರಮಾ ವಸಂತ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ - ೨

ಶಾತವಾಹನರು : ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸವೆಂದರೆ ಹಲವು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಕೆಲವು ಶತಮಾನಗಳವರೆಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ - ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುಭಾಗ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳಿದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಬರುವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆಂದರೆ ಶಾತವಾಹನರು ಅವರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೦೦ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೩೦೦ರ ವರೆಗೆ ಆಳಿದರು. ಆದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಇತಿಹಾಸ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ನರ್ಮದಾ, ಗೋದಾವರಿಗಳಿಂದ, ಕೃಷ್ಣಾ ತುಂಗಭದ್ರಗಳ ವರೆಗಿನ ಡೆಕ್ಕನದ ಬಹುಭಾಗದ ಮೇಲೂ ಬಹುಶಃ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೂ ಅವರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು.

ಅಶೋಕ ಮೌರ್ಯನ ಮರಣಾನಂತರ ಮೌರ್ಯರ, ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದ ಶಾತವಾಹನರು ಡೆಕ್ಕನ್ನಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಸದ್ಯದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉತ್ತರಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲ ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಶಾಸನಗಳ ಅಧಾರದಿಂದ ಇವರು ವೈದಿಕ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಪೈಥಗ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ತಶಾವಾಹನರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಶಾಸನಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಪುರಾಣಗಳು, ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರನ್ನು 'ಅಂಧ್ರಭೃತ್ಯ'ರೆಂದು ಸಂಭೋದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿಯ ಅಗೆತದಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಲವು ಅವಶೇಷಗಳು ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಶಾತವಾಹನರ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಹಲವರಿಗೆ 'ಕುಂಕಲಸ್ವಾಮಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದಿತ್ತು. ಆಗಿನ 'ಕುಂಕಲ'ವೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕವೇ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಪ್ರಾಂತ, ಅಥವಾ ಆದ ವಾನಿಯ ಸುತ್ತಣ ಪ್ರದೇಶವು 'ಮಾಕಡೋನಿ'ಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಾತಶಾನಿ ಅಹಾರ ಅಥವಾ ಶಾತವಾಹನರ ಮೂಲ ನೆಲೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಹೀರೇ ಹಡಗಲಿಯ ತಾಮ್ರ ಪಟಗಳು ಅದೇ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೇ ಸಾತ ಶಾನಿ ರಘ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತವೆ. 'ಹಾಲ', 'ಪುಲುಮಾಯಿ ಅಥವಾ ಪುಲುಮಾದಿ ಇವೆಲ್ಲ ಶಾತವಾಹನ ವಂಶದ

ಹೆಸರುಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡದ ಮೂಲವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಕೃತವು ಅವರ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ನಿಜ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಬಹುಶಃ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಕೃತಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ಅವರು ಬೌದ್ಧ ಮತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಪುರಸ್ಕಾರ. ಹಾಲರಾಜ, ಗೌತಮೀ ಪುತ್ರ ಶಾತಕರ್ಣಿ ಹಾಗೂ ಪುಲುಮಾಯಿ ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಶಾತವಾಹನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೆಲವು ಹೆಸರುಗಳು 'ಶಾತವಾಹನ' ಮತ್ತು 'ಸಾತಕರ್ಣಿ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಕೇತದ ಹೆಸರುಗಳಾಗಿವೆ. ಗುಣಾಡ್ಯನ 'ಬೃಹತ್ಕಥಾಕೋಶ' ಹಾಲರಾಜನ 'ಗಾಥಾ ಸಪ್ತರತಿ' ಅನಾಮಧೇಯ ಬರೆದ 'ದಿ ಪೆರಿಪ್ಲಿಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಹೆರಿಕ್ರಿಯನ್ ಸೀ' ನೇಮಿಚಂದ್ರನ 'ಲೀಲಾವತಿ ಪುರಾಣ' ಈ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳು ಶಾತವಾಹನರ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. 'ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ' ಇವರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಗೌತಮೀ ಪುತ್ರ ಸಾತಕರ್ಣಿ : ಈತನು ಶಾತವಾಹನ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಈತ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಶಾತವಾಹನರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಕುಸಿಯತೊಡಗಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಇವನಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೇ ಪುಲಿಮಾಯಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ನಾಸಿಕ ಶಾಸನ'ದಲ್ಲಿ ಗೌತಮೀ ಬಾಲಶ್ರೀ ಎಂಬುವಳು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಗೌತಮೀ ಪುತ್ರನ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು 'ಪುಲಿಮಾಯಿಯ ನಾಸಿಕ ಶಾಸನ'ವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈತನು ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಯುವನರನ್ನು ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಶೀಕ ಪತ್ರರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದನೆಂದು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿಯ ಸತ್ತಪನ ಹಾವನನ್ನು ಅವನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೪ರಲ್ಲಿ ಸೋಲಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಗುಜರಾಥ, ಮಾಳವ, ಮಧ್ಯ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಬಿಹಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶ ದವರೆಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಈ ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳ ನಂತರ 'ತ್ಯೈ ಸಮುದ್ರ ತೋಯಪಿತಾಮಹ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದ.

'ಜನಾಗಧ ಶಾಸನ' ಹಾಗೂ 'ಪ್ಲೇಟೋಮಿ'ಯಾ ಜಿಯಾಗ್ರಫಿ ಆಧಾರದಿಂದ ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಗೌತಮೀ ಪುತ್ರ ಶಾತಕರ್ಣಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನೆಡೆ

ಸುಮಾ ದ್ವಾರಕನಾಥ್ ಅನುಭವಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಗೌತಮೀ ಪುತ್ರ ಸುಂದರನೂ ದೃಢಕಾಯನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಈತನು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದವನಾದರೂ ಅನ್ಯ ವರ್ಗದವರನ್ನು, ಬೌದ್ಧ, ಜೈನರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಮರದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನಾದ ಇವನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಶಾತವಾಹನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಶಾತವಾಹನರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಮೌರ್ಯರ ಪತನದಿಂದ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಗೊಂದಲ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸಮರ್ಥರಾದ ಶಾತವಾಹನರ ಅರಸರು ಆಕ್ರಮಣಕಾರರ ದಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆದರಲ್ಲದೆ ಸುಸಂಘಟಿತ ಆಡಳಿತವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ರಾಜಕೀಯ ಶಾಂತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ,

FOR ALL YOUR DOMESTIC AND INTERNATIONAL TRAVEL ARRANGEMENTS

CONTACT

AUGUST TRAVEL SERVICE

Agents For
INDIAN AIRLINES &
JET AIRLINES

REGD. OFFICE :
3/15, ASHIANA, SECTOR 17,
VASHI, NAVI MUMBAI
PHONES : 789 1970 * 789 1972
789 2451
GRAMS : AUGTRASERV

ALSO AT :
2/16, KABBUR HOUSE,
SION (E), MUMBAI-400 022.
PHONES : 407 2984 * 409 3573
407 7750

ಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಮೌರ್ಯರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶಾತವಾಹನರು ಅವರ ಆಡಳಿತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಕೌಟಿಲ್ಯನ 'ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ', 'ಮನುಸ್ಮೃತಿ' ಹಾಗೂ 'ಧರ್ಮಸೂತ್ರ'ಗಳ ನಿಯಮಕನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. 'ರಾಜ' ಆಡಳಿತದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವಿತ್ತು. ಆಡಳಿತ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಲು ಹಲವು ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಾತ್ರರೂ ಭಾಂಡಾರಿಗಳೂ, ಮಹಾಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಸುಗಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ಪೋಲಿಸ್ ನ್ಯಾಯ, ಕಾರಾಗೃಹ, ಸೈನ್ಯ, ಹಣಕಾಸು, ಕೃಷಿ. ಉದ್ದಿಮೆ ಮುಂತಾದ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಂಚಲಾಗಿತ್ತು.

ವಿಶಾಲವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು 'ಜನಪದ' ಗಳೆಂದು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ 'ಅಮಾಚ'ರೆಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಗರಗಳನ್ನು 'ನಿಗಮ'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ 'ನಿಗಮ' ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಭೂಕಂದಾಯ, ಉಪ್ಪಿನ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯದಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನದ 1/6 ಭಾಗ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರು ದರ್ಪ ಹಾಗೂ ಬಿಗಿಯಾದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದರು. ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತದಿಂದಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿತ್ತು.

ಸಮಾಜ ಜೀವನ : ವೈದಿಕ ಧರ್ಮೀಯರಾದ ಶಾತವಾಹನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ 'ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಅವನು ಕೈಗೊಂಡ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ವರ್ಗದ ಜನರು, ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿದರ್ಶನಗಳೂ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನವಾದ 'ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ' ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನವೂ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇದ್ದಿತು. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಚಿನ್ನ, ವಜ್ರ ಮತ್ತು ರತ್ನ ಹಾಗೂ ಹವಳದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಆಭರಣ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸುಖ

ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ವ್ಯವಸಾಯವು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿತ್ತು. ಭೂಕಂದಾಯವು ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯವಸಾಯದ ನಂತರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದ್ದಿತು. ಒಳನಾಡು ಹಾಗೂ ಹೊರನಾಡು ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಸಾಗರೋತ್ತರವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಸಹ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿತ್ತು. ಆಭರಣಗಳು, ಮಸ್ಸಿನ್‌ಬಟ್ಟೆ, ಮೆಣಸು, ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಯಾಲಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ ಸುಗಂಧ ವಸ್ತುಗಳು ರೋಮ್‌ಗೆ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. 'ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಮದ್ಯ', 'ಗಾಜು' ಮತ್ತು 'ಕ್ರೋಮರ್' ಎಂಬ ಕುದುರೆ ಆಹಾರ ರೋಮ್‌ನಿಂದ ಲಮದಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ರೋಮ್ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಾಗಿ ಶಾತವಾಹನರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವು ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶಾತವಾಹನರು ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಡಗಿನ ಮುದ್ರೆಯುಳ್ಳ ಅವರ ನಾಣ್ಯಗಳು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಘಗಳು ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಆರ್ಥಿಕರಂಗದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಣಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವೃತ್ತಿಗೂ ಒಂದೊಂದು 'ಶ್ರೇಣಿ' ಇದ್ದಿತು. ಇಂಥ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಂತೆ ಲೇವಾದೇವಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವು ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ, ಉದ್ದಿಮೆಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ದ್ರಮ್ಮ', 'ಪಣ ಗದ್ಯಾಣ' ಮತ್ತು 'ದಿನಾರ್' ನಾಣ್ಯಗಳು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಸುಸಜ್ಜಿತ ಹಡಗು ಪಡೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ಆಡಳಿತದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಶಾತವಾಹನರು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮವಲಂಬಿಗಳು. ಹಲವು ಶಾತವಾಹನ ಅರಸರ ದಾಸಿಯರು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮೀಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ನಾಸಿಕ್, ಕಾರ್ಲ, ಕನ್ಹೇರಿ, ಜುನ್ನರ್ ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರದ ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದುವು. ಕುಂದ ಕುಂದಾಚಾರ್ಯ ಶಾತವಾಹನರ ಗುರುಗಳು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಅಗ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು.

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ : ಶಾತವಾಹನರ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನಗಳೂ ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಅವರ ರಾಜಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಶಾತವಾಹನರ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಜೈನ ಪಂಡಿತ ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಕೃತ ಕವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಲರಾಜನ 'ಗಾಥಾ ಸಪ್ತಶತಿ' ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಕೂಡ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದಿತು. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೈನ ಹಾಗೂ ವೈದಿಕರಚನೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗಿದೆ. ಪಟ್ಟದ ಕಲ್ಲು, ಕನ್ಹೇರಿ ಎಂಬ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಟಾಲೆಮಿಯ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಊರುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಲೋದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಲೆ, ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ : ಭಾರತೀಯ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಶಾತವಾಹನರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತು ಪರಂಪರೆ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರು ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೨ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅಜಂತ ಗುಹಾಂತರ್ದೇವಾಲಯದ ಚಿತ್ರಗಳು ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಈ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಮರಾವತಿಯ ಸ್ತೂಪದ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರೆದು ಮಾಡಿದ ಚೈತ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಹಾರಗಳು ಇವರ ಆರಂಭದ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಇವರ ಚೈತ್ಯಾಲಯ ಅಥವಾ ಗುಹೆಗಳು ಆಯತಾಕಾರದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಭವನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಭವನ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಾಲು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂಭಾಗವು ಆನೆಯ ಬೆನ್ನಿನಂತೆ ಅರ್ಧವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ನಡುವಿನ ಭಾಗವು ಲಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಭಾಗಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಶಿಲಾಸ್ತೂಪವಿದೆ. ಸ್ತೂಪದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರ. ಅದರ ಮೇಲೆ

(ಫಟ 15ಕೆ)

ಮಯೋದ

ಆಕಾಪೂರ್ಣಾದೇವಿ

ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹದಿನೇಳು ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವಳೆಂದಳು, "ಆಕೆಗಿನ್ನೂ ಹದಿನಾಲ್ಕು - ಹದಿನೈದರಬಹುದು ಅಷ್ಟೇ ಅಮ್ಮಾ". ಈ ಕೆಲಸದವರೆಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ವಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಬಸಂತಿ ಅದು ಹೇಗೆ ಆ ಕೊಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆಳೆಸಿ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು? ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ ಇಂತಹ ಸೊಂಪಾದ ಆರೋಗ್ಯಯುತ ಕಾಂತಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತು? ಈ ಬಳುಕುವ ಮೈಮಾಟ, ಈ ಸುಂದರ ಮುಖ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದವು? ಸುಮಿತ್ರಗೆ ತನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವುದು ಕಠಿಣವೆನಿಸಿತು. ಆಕೆಯೆಂದಳು. "ಬಸಂತಿ, ನಿನ್ನ ಮಗಳು. ಬಹಳಸುಂದರಿ ನಿನ್ನ ಮಗಳೆಂದು ಅನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ."

ಬಸಂತಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ, ಅಭಿಮಾನ ಎರಡೂ ಅನ್ನಿಸಿತು. "ಆಕೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಗೇ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅಮ್ಮಾ, ಆಕೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಅಪ್ಪ ನೋಡಲು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ... ಹಾವು ಕಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ತ. ಆತ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಅತ್ತೆಯ ಕಾಟ ಸುರುವಾಯಿತು. ನಾನೇ ಆತನನ್ನು ಕಡಿದು ಸಾಯಿಸಿದ ಹಾವೇನೋ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನನಗಂತೂ ಆ ಕಾಟ ತಾಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ, ಬೇರೆಯಾಗಿ ಇರತೊಡಗಿದೆ ಎಲ್ಲ ಆಸ್ತಿ - ಸುಖ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಇರಲಿ ಅಂತ ಅದರಿಂದ ದೂರವಾದೆ. ಬೇರೆಯವರ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯತೊಡಗಿದೆ.... ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಜನ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಯಾರೋ ಸಿರಿವಂತರ ಮನೆಮಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ತಂದಿರಬೇಕು ಅಂತ..."

ಸುಮಿತ್ರಾ ಮುಗುಳ್ಳುಕು ಅಂದಳು, "ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೀನು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀ, ಆದರೆ ನಿನ್ನಗೊಬ್ಬ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರಿಯೂ ಆಕರ್ಷಕಳೂ ಆಗಿರುವ ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ."

ಬಸಂತಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದ ಕಳೆ ಕುಂದಿತು. ಆಕೆಯೆಂದಳು. "ಅಮ್ಮಾ, ಆಕೆ ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜೊತೆಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ

ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರಿಗೆ ಆಕೆ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿದ್ದಾಳಲ್ಲ, ನನ್ನ ಕೂಡ ಬರಲು ಒಲ್ಲೆ ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ, "ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವೆ ಅಮ್ಮಾ, ಆ ಬಾಬುಗಳ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ" ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಡವಾದರೆ ಬರಬೇಡ ಬಿಡು, ಅನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಗೆ ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ತಾಪತ್ರಯಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕೊಡಿರಿ ಅಂತ."

ಶ್ರೀಮತಿ ಆಕಾಪೂರ್ಣಾದೇವಿ ಬಂಗಾಲದ ಹೆಸರಾಂತ ಲೇಖಕಿ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತೆ. ಅವರ ಈ ಕತೆಯನ್ನು 'ಅನಿಕೇತನ'ದಿಂದ ಆರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸು: ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಸಂತಿ ಬಹಳ ದಿನದಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಸುಮಿತ್ರ ಹೇಳಿದ್ದೇನೋ ನಿಜ, ಆದರೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಸಂತಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ನಡತೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸದ ಶಿಸ್ತು ಸುಮಿತ್ರಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಅಂತೆಯೇ ಬಸಂತಿ ಈ ವಿಶೇಷ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಮುಂದಿರಿಸಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಕೊಂಪೆಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿನ ಜನರ ಅಶ್ಲೀಲ ಮಾತು -ಶಿಳ್ಳೆ ಹಾವಭಾವಗಳಿಂದ ಹೊಲಸು ನಗೆ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ಬಸಂತಿಯ ಮಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿರುವುದು ದುರ್ಭವವೆನಿಸಿತ್ತು. ಬಸಂತಿಗೋ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ದುಡಿತ, ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಆಕೆಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಮಾತು. ಆಕೆ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಬೇಕಲ್ಲ. ಗುಡಿಸಲಿನ ಬಾಡಿಗೆ ಬೇರೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಾಟವೆ?

ಕೆಲದಿನಗಳ ಹಿಂದೆಯಷ್ಟೆ ಬಸಂತಿಯ ಮೊರೆ ದೇವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತ್ತು. ಆಕೆಗೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ದೊರಕಿತ್ತು. ಓರ್ವ ಸಿರಿವಂತರ ಮನೆಯ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ, ಎರಡು ಹೊತ್ತಿನ ಊಟ, ಉಡಲು ಬಟ್ಟೆ ಸೋಪು -ಎಣ್ಣೆ ಸಹ....

ತಿನ್ನಲು ಎಲೆಯಡಿಕೆ -ತಂಬಾಕು, ಕುಡಿಯಲು ಚಹಾ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಪ್ಪು ಚಹಾ ಕುಡಿಯಬಹುದು. ಕೆಲಸವಾದರೂ ಅಂಥದೇನಿರುತ್ತದೆ? ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಸಂಬಾಳಿಸುವುದು, ಸರಿಯಾದ ವೇಳೆಗೆ ಔಷಧ ಕೊಡುವುದು, ಮೇಲೊಂದಿಷ್ಟು ಆ ಈ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳು.

"ಅಮ್ಮಾ, ನನಗಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸುಖವೂ ಇತ್ತು, ಮುಂಚಾನೆ ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟವಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಬರುವತನಕ ನನ್ನ ಮಗಳು ಅವರಿವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಅವಳನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮುದುಕಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ರಾತ್ರಿ ಊಟವನ್ನು ಮನೆಗೇ ತರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾವು ತಾಯಿ -ಮಗಳು ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮನೆಗಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆಕೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅನ್ನ ಬೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಗಳಿಸಿದ ಹಣ ಕೂಡಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಗಳ ಮದುವೆಗಾಗಿ ಅಂತ ಉಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ...ಈ... ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ ಅಮ್ಮಾ?"

ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಸಂತಿಯ ದನಿ ತಾತ್ಪ್ರಿಕವಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆನಿಸಿತು. "ದೇವರು ದಯಾಮಯನಾದರೂ ಜಿಪ್ಪಣನಾಗಿದ್ದಾನೆನ್ನುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಅವನು ಕೈಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಇಸಗೊಂಡೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವೈಭವ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಹಳ ದಿನ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮುದುಕಿಯ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಹುಚ್ಚು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಈಗ ಆಕೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಿದ್ದು ಮನೆಮಂದಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಓಡಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು - ಸೊಸೆಯರನ್ನು ಕರೆದು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಾಳೆ. 'ದೀಪ ಹುಚ್ಚು... ಫ್ಯಾನ್ ಆರಿಸು' ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ. 'ನನಗೊಂದಿಷ್ಟು ನೀರು ಕೊಡು... ಒಂದು ಪಾನ್ ಮಾಡಿಕೊಡು, ತಿನ್ನುವೆ'... ಒಂದಿಷ್ಟು ತಡವಾದರೂ ಬೈಗುಳ ಸುರಿಮಳೆ.... ಆಕೆಯ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಪಾಪ ಇಡೀ ದಿನ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ - ವ್ಯವಹಾರದ ಜಂಜಡದಿಂದ ತುಂಬ ದಣಿವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಇಂತಹ ಗೊಂದಲವನ್ನು ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಬೇಕು? ಅದಕ್ಕೇ ಅವರೆಂದರು, 'ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ರಾತ್ರಿಯೂ ಇಲ್ಲೇ ಇರು' ನಾನು ಇರಲೆಂದೆಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಬೇರೆ ಕೆಲಸದಾಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಂತೆ....

ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಹೇಳಿ... ನಾನು ಯಾವುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ? ನನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕುವುದು, ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವುದು, ನೆಲ ಒರೆಸುವುದು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ. ಆ ಮನೆಗಳವರು ಮತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಈ ಮನೆಯವರು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಜನ ಅವರದು ಒಂದೇ ಮಾತು. ಈಗ ನಾನು ಒಲ್ಲೆ ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಹೋದಂತೆ. ನಾನು ಏನ್ನಾದಲಿ ಅಮ್ಮಾ, ನೀವು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದರಲ್ಲ?"

“ಹೌದೇನು?” ಅಂದೂ ಸುಮಿತ್ರ ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

“ಬರೇ ಹೌದೇನು ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಮ್ಮಾ, ನಾನೀಗ ನಿಮ್ಮ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವೆ. ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸುವುದೂ ಅಳಿಸುವುದೂ ನಿಮಗೇ ಸೇರಿದೆ”

ಬಸಂತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸುಮಿತ್ರಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ಓಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಈಕೆ ತನಗೇ ಏಕೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆಂದು ಸುಮಿತ್ರಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಸಂತಿ ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಸುಮಿತ್ರಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಕೆಲವಾರು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ. ಈಗ ಸದ್ಯ ಆಕೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮನೆಯವರು ರಾತ್ರಿಯೂ ಇರಲೊಪ್ಪಿದರೆ ಆಕೆಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುವವರಿದ್ದರು. ಅದೇ ಎಳೆ ಹಿಡಿದು ಸುಮಿತ್ರ ಕೇಳಿದಳು. “ಈಗಿನ ನಿನ್ನ ಮನೆ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮನೆ ಇರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನೂ ನೀನು ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಲ್ಲ? ಆಗ ನೀನು ಮುದುಕಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು, ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು”

ಹಣೆ - ಹಣೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಸಂತಿ ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಅಂದಳು, “ಅಮ್ಮಾ, ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಾಬುಗಳು ಬಹಳ ಖಟಾ ಜನ. ಅವರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಂಡಾಳುಗಳೂ ಹೆಣ್ಣುಳುಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಕಳೆದ ಎರಡು ದಿಗಳಿಂದಲೂ ನಾನು ಗುರುತಿನವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರೂ ನನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ನೆವ

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರಾದರೂ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಬಹುದು ಅಂತ...”

ವೈರಾಂಡಾದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಸಂತಿಯ ಮಗಳು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ತೆಳ್ಳಗಿನ ಸೀರೆ, ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪುವ ಬ್ಲೌಜು, ಅಗ್ಗದ ಬಟ್ಟೆಯಾದರೂ ಆಕೆಯ ಯೌವನ ಮತ್ತು ಚೆಲುವು ತುಂಬ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದವು. ಅವಳೆಡೆ ಒಂದೇ ಸಲ ನೋಡಿದರೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿಬಿಡುವ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಳು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಾಳಜಿ - ಪ್ರೀತಿ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಜೊತೆಗೊಂದಿಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಬಟ್ಟೆ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಈ ಹುಡುಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಚೆಲುವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು ಅಂತ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನ್ನಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಳು. ತನ್ನದೊಂದು ಒಳ್ಳೇ ಸೀರೆಯನ್ನಾದರೂ ಈಕೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಅಂದ ಸುಮಿತ್ರಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಪ್ರಿಂಟೆಡ್ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಸೀರೆ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಎಲೆ ಕಿತ್ತು ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಬಣ್ಣ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ; ಅಥವಾ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಲ್ಕ್ ಸೀರೆ, ಬಣ್ಣ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಳೆಯ ಮಾದರಿಯದು; ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಾಟನ್ ಸೀರೆಗಳೂ ಇವೆ; ಕಮೀಜುಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಆಕೆ ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಕೆಂಪು ಸೀರೆ - ನೀಲಿ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಅದೇಕೋ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಮಿತ್ರ ಕರಗತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಪಾಪ! ಎಷ್ಟು ಚೆಲುವೆಯಾದ ಹುಡುಗಿ ಬಡ ಕೆಲಸದಾಕೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಳಗೇರಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾಯ್ತು !

ಬಸಂತಿ ಅಂದಳು. “ಅಮ್ಮಾ, ನಾನಿರುವ ಜಾಗ ನಿಜವಾಗಿ ಹುಲಿಗಳ ಗವಿಯುದ್ದ ಹಾಗಿದೆ, ಹಾವುಗಳ ಹುತ್ತಿನ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ನನ್ನ ಮಗಳ ಚೆಲುವೇ ನಮಗೆ ಶಾಪವಾಗಿದೆ”

ಬಸಂತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗೊಂದು ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಲಿಗಳಿಂದ ಹಾವುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಸುಮಿತ್ರಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಆಕೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಚೆಲುವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಇದಂತಹ ವ್ಯಂಗ್ಯವೆಂದು ಜಾಣೆಯಾದ ಸುಮಿತ್ರಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿತ್ತು.

ಸುಮಿತ್ರ ಮೌನವಾಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡ ಬಸಂತಿ

ಇದು ಅರ್ಧ ಸಮ್ಪ್ರತಿಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದೇ ತಿಳಿದಳು. ಅವಸರದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು, “ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅಮ್ಮಾ, ನಾನು ಇವತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಈಕೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ತಿಂದುಳಿದದ್ದು ಹಾಕಿದರೆ ಸಾಕು, ಅದನ್ನೇ ತಿಂದು ಅಡಿಗೆ ಮನ ಎಯ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನೀವು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು, ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ”

ಸುಮಿತ್ರ ಇಬ್ಬಂದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಳು. ತೀರ ಕೆಳದನಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯೆಂದಳು, “ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಹಾಗೆಲ್ಲ ಬೇಡ. ಈಗಾಗಲೇ ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಳುಗಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಆಚೆಗೆ ಮಾಡುಕೊಳ್ಳುವುದೇನೂ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ನನಗೇನನ್ನಿ ಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ ವೊದಲು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಸಾಹೇಬರೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡಬೇಕು.”

ಸುಮಿತ್ರ ಕರಗತೊಡಗಿದ್ದು ಬಸಂತಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅದನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನಷ್ಟು ಜುಲುಮೆ ಮಾಡುತ್ತ ಆಕೆಯೆಂದಳು. “ಅಮ್ಮಾ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರನ್ನೇನು ಕೇಳುವುದು? ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀವೇ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿ. ನಿಮಗೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಯಾರೂ ಗಂಡಾಳು ಇಲ್ಲ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣುಳೊಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಆಸರೆ ಕೇಳಿ ಬಂದಿರುವೆ. ನೀವು ಇಲ್ಲ ಅನ್ನುವುದಿಲ್ಲೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಇವತ್ತು ಬೇಡವಾದರೆ ಬೇಡ, ನಾಳೆ ನಾನು ಅಕೆಯ ಬಟ್ಟೆ-ಬರೆ ತರುವೆ.... ಜಯಾ, ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ಅಮ್ಮಾ ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು. ಅಮ್ಮಾ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಬೇಕು. ಅಮ್ಮಾ ಅವರ ಮನೆಯೇ ನಿನ್ನ ಮನೆ, ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವತನಕ”

ಸುಮಿತ್ರ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ ಅಂದಳು. “ಆದರೆ ಆಕೆಗೆ ಇರುವ ಮನಸ್ಸು ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತ...”

“ಇದನ್ನೇನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಆ ಭಯಂಕರ ಕಾಡುಪಶುಗಳಂತಹ ರೌಡಿಗಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದು ಆಕೆಯ ಮುಖ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಡಿಹೋಗಿದೆ. ಅಬ್ಬಾ, ಅವರ ಶಿಲ್ಕಿಗಳೇನು, ಹೊಲಸು ಮಾತುಗಳೇನು, ಹೇಸಿ ಸನ್ನೆಗಳೇನು, ದರಿದ್ರ ಹಾಡುಗಳೇನು! ನಳದಿಂದ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು

ಬರಲು ಈಕೆ ಹೋದರೆ ಸಾಕು, ಎಷ್ಟು ಕಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಂತೀರಿ ನಿಮಗೆ ಏನಂತೆ ಹೇಳಲಿ ಅಮ್ಮಾ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದೂ ಪಾಪ, ಆಡುವುದೂ ಪಾಪ" ಬಸಂತಿಯ ದನಿ ಪಾಪ ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ ಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು.

ಅದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮುಖಬಾಡಿತು.

ಸೀರೆಯ ಸೆರಗಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಸಂತಿ ಅಂದಳು, "ಅಮ್ಮಾ, ಸುಮ್ಮನೇ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಇದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಡವಿ.... ಮಂದಿಯ ಮನೆಯ ಮುಸುರೆ ತೋಳೆದು ಬದುಕುವವಳು. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಮರ್ಯಾದೆ ಅಂತಿರುತ್ತದೆ. ನೀವು ಕಲಿತವರು ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈಕೆಯ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಾಯುವುದು ಈಗ ನಿಮಗೇ ಸೇರದೆ ಅಮ್ಮಾ."

ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಎದೆಬಡಿತ ತಪ್ಪಿದಂತಾಯಿತು. ತನ್ನ ಮಗಳ ಮರ್ಯಾದೆಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವವಳೆಂದು ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಮಾನವೀಯ ಅನುಕಂಪದ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದಂತೆ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುವುದೇ? ಅಥವಾ ಆಕೆ ಬಸಂತಿಗೆ ಹೇಳಬಿಡುವುದೇ. ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಮಾನದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರ ನನಗೇಕೆ? ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನೀನೇಕೆ ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ಇದು ನಿನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಂದು?

ಆದರೆ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಹೇಳುವುದಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಸಂತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತುಂಬಿ ಬಂದಿದ್ದವು, ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. ಬಳಿಕ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂದಳು, "ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರುತ್ತೀರಿ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನೀವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವತೆ. ನಾನು ಅದೆಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ, ಅವರಾರೂ ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ" ಮರುಕ್ಷಣ ಅನುಮಾನ ಸುತ್ತ ಆಕೆಯಿಂದಳು, "ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅಮ್ಮಾ, ನಾನು ಈಗಲೇ ಅಕೆಯನ್ನಿಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವೆ, ರಾತ್ರಿ ಬಂದಾಗ ಕರೆದೊಯ್ಯುವೆ. ಇವತ್ತೊಂದು ರಾತ್ರಿ ನಾವು ತಾಯಿ ಮಗಳಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿರುವೆವು.

ನಾಳೆ ಅವಳ ಬಟ್ಟೆ -ಬರೆ ತಂದು ಅವಳನ್ನು ನಿಮಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಹೋಗುವೆ"

"ಸರಿ ಹಾಗಿದ್ದರೆ"

ಅದಾದ ನಂತರ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯ ಕಪಾಟು ತಕ್ಕೊಂಡು ಕೂತಳು. ಹಳೆಯ ಸೀರೆ - ಬೊಜುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಲೆಂದು. ಬಸಂತಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದಾಗ ಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆಕೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಹುಡುಗಿ ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವಳಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯ ಮೃದುವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿತ್ತು. ತಾನು ಅವಳಿಗೊಂದು ಹೊಸ ಜೀವನ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವಳನ್ನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಬಹುಶಃ ತನ್ನ ಗಡಿ ದಾಟತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಮಹಿಮಾಶನಿಗೆ ಆಕೆಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದ್ದವು. ಅಂತೆಯೇ ಆಕೆಯ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತ ಆಕೆಯನ್ನು ಆತ ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ "ಇದೇನು? ನೀನು ನಿಂತ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇಕೆ ಇದಕ್ಕೇನರ್ಥ? ನೀನು ನನ್ನನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳಬೇಕಿತ್ತು. ಅಥವಾ ಅದು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನಗನಿಸಿತೆ?"

ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆತ್ತಿಸಿದಳು. "ಆಕೆ ಬಹಳ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು".

"ಹೌದಲ್ಲ, ಆಕೆ ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಲು ಈ ಜನ ನಿನ್ನ ಕಾಲಿನ ಧೂಳನ್ನು ನೆಕ್ಕಲೂ ತಯಾರಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಂದು ನೀನು ಕಾಯಂ ಆಗಿ ಈ ಭಾರ ಹೊರಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗುವುದೇ? ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ"

"ಆ ಹುಡುಗಿ ಕೊಳೆಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ" ತನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದಳು, "ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯ ಸಭ್ಯ ಹುಡುಗಿ ಅದಕ್ಕೇ ಅವಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಇರಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಡಿಲು ನಡತೆಯ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಹೊಲಸು ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಎಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಅವಳನ್ನು ತೋಳೆಗಳ ಜಾಯಿಗೆ ಬಿಡಲೇ? ಇದನ್ನೇ ನೀನು ಬಯಸುತ್ತೀಯಾ?"

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ದಿನಾ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ನೀನು ಎಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವಿಯಾ? ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ?"

"ಎಲ್ಲರದಾಗದಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬಳದನ್ನಾದರೂ

ಹೊರಬಹುದಲ್ಲ"

"ಸುಮಿತ್ರಾ ಇದೇನೋ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸುವ ತಂತ್ರವಿದ್ದರೂ ಇದ್ದೀಕು."

"ಅಂದೆಂತಹ ತಂತ್ರ?" ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಕೆಳದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಳು, "ಆಕೆ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನೀನೂ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯೇ ಓಣಿಯ ಕೆಲವು ಕೇಡಿಗಳು, ಗೂಂಡಾಗಳು ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಬಹಳ ವೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೆಂದರೆ - ಪಾಪ, ಆ ಹುಡುಗಿ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳಂತೆ, ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ದೇಹವು ಹಗ್ಗವೊಂದರ ಉರುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನೇತಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇ ಅಂತ"

"ಈ ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿ ಅದೇಕೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು?"

"ಹಣ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡ ಹೇಳು? ಬಡವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕು. ಈ ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿ ದುಡಿದು ಮಗಳ ಲಗ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಕೂಡಿಸಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ."

ಮಹಿಮಾಶನ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಅಂದ, "ಒಬ್ಬ ಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕುವವಳ ಮಗಳ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಅದೆಷ್ಟು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕು? ಅದನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ"

ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಯಿತು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಆಕೆಯ ಗಂಡನಿಗೆ ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಕಾರ, ಆಕೆಗೆ ಆತನ ಈ ಮನೋಭಾವ ಎಂದೂ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಬಿರುಸಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. "ಅದೆಲ್ಲ ಹಾಗಿರಲಿ, ಈ ವಾದ ವಿವಾದದಿಂದ ಏನೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಬಡತಾಯಿ ಎಷ್ಟೇ ಜಾಗರೂಕಳಾಗಿದ್ದರೂ ಮಗಳನ್ನು ಕಾಯುವುದು. ಆಕೆಗೆ ಅದೀತೆ? ಆಕೆ ಯಾವ ಗಿಡದ ಸೊಪ್ಪು? ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಮಗಳನ್ನು ಎಳೆದೊಯ್ದರೂ ಆಕೆ ಏನು ಮಾಡುವ ಹಾಗಿದ್ದಾಳೆ?"

ಮಹಿಮಾಶನ ಇನ್ನೂ ಗಂಟುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಒತ್ತಿ ಹೇಳದೆ, ಅದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಆತ ಮುಂದುವರಿಸಿದ, "ಓಹೋ, ಅಮ್ಮಾ ಅವರ ಹೃದಯ ಕರಗಿಸಲು ಆಕೆ ಕಾಗಕ್ಕು-ಗುಬ್ಬಕ್ಕನ ಕಥೆಯೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಆತೆ ಬಿಸಾಕು. ಇದರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಏನೇನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಇಂಥವೆಲ್ಲ ಟಿಕ್ಕು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಗಳ ಭಾರವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಬೇಕು ಅಂತಿದ್ದಾಳೆ ಅಷ್ಟೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಕೆ ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಕರೆದು ಈ ಬಾಬುಗಳು ಆಕೆಯ ಮಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ?"

VASUMATHI – A MULTI-HUED ARTISTE

Right from a very young age, Vasumathi has always been deeply inclined towards the arts. Vasumathi has with all zeal and devotion made herself proficient in two of India's finest cultural strongholds, namely classical Music Carnatic Vocal and Classical Dance – Bharata Natyam.

Being a South Indian and coming from a family with an intense musical background, Vasumathi was initiated into this art at a very young age by her mother late Padma Seshadri, who was an accomplished singer. She has now been singing for the last 15 years and performs regularly in several music circles in the country. She is a graded artiste over the All India Radio, Mumbai.

Carnatic music, being a style replete with complexities and musical intensity, it requires a voice that bears tremendous power coupled with clarity and depth.

Vasumathi's rich and bass voice lends itself most suitably to this form of music. Vasumathi was awarded the title "Sur-Mani" for music by the Sur-Singer Samsad, Mumbai.

She is a recipient of the Junior fellowship for music from the Ministry of Culture for research on music.

Recently she was invited to present a paper at an international music conference on music in the 21st century. She was one of the very few young musicians to present a paper in the conference.

Vasumathi is also a talented dancer of Bharata Natyam. She has been pursuing it for the last 22 years under the able guidance of one of India's most revered and celebrated masters in the field – Kalaimamani Guru T. K. Mahalingam Pillai, of Sri. Rajarajeswari Bharata Natya Kala Mandir, Mumbai.

After her debut in 1983, Vasumathi has been giving several Bharata Natyam performances. Recently Vasumathi presented "Leela Gopalam", a dance recital based on the life of Lord Krishna at the Radha-Krishna Utsav, organised by the Bhakti Kala Kshetra, Mumbai. The Sur-Singer Samsad awarded the title of "Singara-Mani" for dance to Vasumathi.

Vasumathi has given several performances and lecture-demonstrations in France, Austria, Italy, Singapore and Thailand. She is also an able teacher of both music and dance. Vasumathi runs an institute – Suvibadra Institute of Indian Art & Culture which organises cultural events.

The following three articles on Carnatic Music are downloaded from her website

THE FIRST STRINGS

The ultimate revelation that's what one could call music. Vested with qualities that refine, pacify and elevate, music – the universal language – is both an art and a science. A dual branch that can be enjoyed as is – just the sheer pleasure of listening or coupled with the knowledge of its Science. Enriching, either way.

Fundamentally, Indian music is one but two systems have evolved over the years. Hindustani music of the North and Carnatic music of the South, with each having its own distinctive Colour, approach and presentation.

While essaying to get closer to Carnatic music, let us first examine what this form of music is all about. The tone for a concert or a cutcheri is set with the resonance of the tambura – the instrument that provides the sruti. And sruti is the pitch, the base chosen by the artiste. From total fusion of music with sruti, is born good music. Moreover, the sapta swaras, the seven notes – sa re ga ma pa da ni, each has its characteristic position called the swara sthana. Even a minute digression from the precise sthana

will result in jarring music. Respect to the swara Sthanas, an undiluted adherence to sruti and to laya or rhythm, create divine musical sounds. The importance of these nodal factors cannot be undermined.

The method of presenting Carnatic music is unique. The swaras, that form the crux of all music, are rendered with a certain stress on them, polished with embellishing graces and curves. This distinguishing part of Carnatic music is called the gamaka – a vital element that absorbs the plain and transforms it into a melody of beauty. To me, a gamaka does to music what a smile does to a face. It is an indispensable feature but which swara is to be treated with gamaka in what dosage and manner is something words cannot describe. It has to be imbibed from a guru.

Further, what you need to remember at the very onset is that Carnatic music sets great store by compositions. The Wealth that is available in the form of sahitya or lyrical matter is immense. But wait, lest you begin to think it's a simple job of presenting someone else's

creations. Expertise in rendition is one, but Carnatic music is fundamentally manodharma sangitam, giving extensive scope for extempore creativity in diverse angles. Creativity that allows the musician to ramble as his artistic capabilities guide him and finally to generate an output that satisfies the performer and the listener.

One important aspect of classical music is that it is not music for the masses and nor is it meant to titillate the nerves. But rather it's a domain that could transport you to sublime ethereal heights. You could listen in for the love of listening. You could take a close peek at it and find it's not so alien after all. It's very comprehensible and it offers tons of listening joy. So keep listening and with this series get better acquainted with the practical elements of Carnatic music.

Let me quote Tyagaraja, the greatest of great Carnatic composers. In one of his songs, he asserted that the knowledge of the science of music conduces to divine bliss. Indisputably true.

THE MUSIC MAKERS

The role of compositions in Carnatic music is of paramount importance.

Thousands of compositions that adorn the framework of Carnatic music are borne out of the genius of several composers who wrote both the words and the music. Thus they were not only gifted musicians but versatile poets too.

Amongst the greatest of Carnatic composers or Vaggēyakaras, is Purandaradasa (1480-1564). To him one owes the shaping of Carnatic music in the form we see it today. Each composer has an individual style. It is the judicious mix of different composers that one weaves into a cutcheri. Carnatic music is essentially spiritual and the composers used music as a tool for achieving divine communion, wrapping their works in apt ragas to convey their moods.

However, it is the Trinity of Carnatic music that occupies the pride of place. Shyama Sastri, Tyagaraja and Muthusawami Dikshitar are stellar names without whom no cutcheri would be complete. Contemporaries, between 1763-1847, their creations gave a new twist to Carnatic music. It is, however, Tyagaraja who outshines all others. His creative genius made the seemingly simple Telugu Kritis stand unparalleled. His songs on Lord Rama transcended barriers of language, caste and creed, permeating the aesthetic life of the South.

Eternal gems like swararagasudha in raga shankarabharanam and sangeetanyanam in danyasi are specimens of his stupendous craft. And his pancharatna kritis are rendered every year by a huge gathering in Tamil Nadu to commemorate his death anniversary. It is difficult to define in words the sheer transport on listening to the priceless works of art as the brisk vitajalatura in janaranjani or the august ksheerasagara in devagandharaga. While Tyagaraja's effusion bears a characteristic simplicity, you can't miss the stately grandeur of Dikshitar or the inimitable stamp of Shyama Sastri. Contemporaries of the Trinity, Gopalakrishna Bharati and Swati Tirunal, the latter adept at many forms which include varnams, kritis, padams, javalis and tillanas, are also favourites.

Besides this, you commonly hear compositions of Pattanam Subramaniya Iyer, Muthiah Bhagavata, Ramnad Srinivasa Iyengar, Khetragnya and others. Contemporary composers also find a place in this repertoire. While these names may sound confusing, it is actually simple to identify a composer by his signature. Tyagaraja signs off with his own name, Dikshitar used the unmistakable guru guha, Shyama Sastri the 'Syama Krishna' stamp and Swati Tirunal his 'Padmanabha'.

Blending music with words and thereby taking it to a larger public is one important contribution of the composers. But one mustn't forget that it is to these vaggēyakaras that Carnatic music owes its heritage and its present treasure in the form of thousands of variegated compositions that help preserve the face of many a raga.

(Copyright 1997 Indian Express Newspapers (Bombay) Ltd.)

COMING TOGETHER

If a cutcheri has a singer for the main artiste, it could also well be an instrumental solo. A violin cutcheri, a flute, a veena, a gottuvasyam, a nagaswaram, a mandolin, a saxophone or the almost vanishing jalatarangam. Why, Carnatic music has even inspired whistlers to perform a classical solo!

Whether the performer is a vocalist or an instrumentalist, it goes without saying that a cutcheri needs accompanying artistes, collectively referred to as 'Pakkavadyam' to put the effort in place. Normally, the main performer is accompanied by the violin and the mridangam and sometimes, the ghatam and the kanjira toom – the last three belonging to the group of percussive instruments. A cutcheri does not get the right texture without accompanying instruments. Right from the start, the combination of the performer's music with the sounds of the violin and the mridangam creates an experience unique in itself.

The violin "follows" the principal artiste, maintaining unwaveringly all

through the sruti of the cutcheri. The violinist gets the moment to display his expertise after every raga alaapana and stretch or niraval and kalpana swaras. The role of the mridangam, apart from providing rhythmic accompaniment to the main artiste, needs to maintain consistency of the tempo of the cutcheri at large. All percussive instruments have an incredible range of rhythmic patterns or sollus and it is left to the ingenuity of the artiste to pick and choose and place them as he accompanies, to elevate the concert quality. The percussive instruments display their capabilities during the solo portion called the 'tani avartanam', replete with complexities and technical wonders complying with individual style.

Whatever be the individual capacities of the performers on stage, the unwritten rule, vastly understood, is that they work as a team, to generate a wholesome impact. It is not a competitive platform and the group effort has to respect the cutcheri ethics. A cohesive interaction by the accompanying artistes and the main performer, sharing a rapport that reflects itself in the presentation, is what making a good cutcheri is all about. One also has a cutcheri format devoted entirely to rhythm. An ensemble of percussive instruments, weaving together a cutcheri of laya is what one calls a tala vadya cutcheri. A popular form in the Carnatic music framework.

To achieve a closer link with Carnatic music, listen to more of it. The ear will create an affinity with the heart. The intellect can follow later. This process of listening, called 'karna parampara' in musical parlance has a certain important value – it is the surest way of learning to appreciate music.

"The sense of hearing is the fortune of fortunes; that fortune is the greatest of fortunes," wrote the great Tamil poet Tiruvalluvar in one of his couplets. He must have had in mind the transcendental bliss that is obtained by listening to music.

FOOD FOR THOUGHT

✍ Venkatesh Rao

For many people, the act of stopping at a fast food joint, for a quick bite of a hamburger is commonplace. Rarely does the thought cross one's mind that what is being eaten, was once alive, like us, breathing and feeling. The end-product is so expertly dressed and processed, that linking it to a gentle, brown-eyed cow gazing peacefully in a meadow, or a chirpy, bright-eyed, soft furred chick, is almost impossible, if not repugnant. The past few decades have witnessed a dramatic increase in the world's consumption of meat, fuelled by several myths and few facts about the potency of meat eating. Only now have some forward looking thinkers, doctors and researchers, with the courage to buck a multi billion dollar industry, begun to take a hard look at the efficacy of meat eating as opposed to the incredible damage it does to the nation's health, wealth, environment and moral fiber. Let us examine some of them briefly:

Is meat the only source of protein? No. There are several vegetable products like tofu, soybean, lentils (to name a few) that are a rich and easily digestible source of proteins with no harmful side effects. In fact, meat provides proteins far exceeding the body requirements, This causes what is known as "protein intoxication", in which the renal system of the body have to work extra hard to flush the excess proteins from our body. This not only puts an enormous strain on the kidneys, but also causes lethargy and energy depletion in the body.

Are we anatomically suited for meat eating? The human anatomy is not at all suited for meat consumption. The fact that our digestive juices have only 1/20th of the acid compared to that in carnivores, allows many harmful bacteria and viruses, abundantly present in the flesh of dead animals, to survive. Our intestinal tract is three times longer than that of carnivores, which leads the semi-digested meat to rot and fester inside our bodies, providing a fertile breeding ground for the existing and new parasites. The metabolism of our body is not suited to digest meat based fatty acids, which results in creation

and deposit of cholesterol inside our arteries.

What does meat do to our body? It causes killer diseases. Modern scientific research has conclusively established the link between several killer diseases and a meat based diet. Heart attacks due to cholesterol buildup, renal failures due to protein intoxication, colon cancer, ulcers, chronic heartburn, poisoning from meat contaminated with virus and bacteria – all these have been clearly identified as being caused by eating meat. In addition to this, the commercializing of the meat industry has resulted in a frantic race to get the most meat per animal. To achieve this, the animal is pumped with hundreds of drugs, chemicals and antibiotics, all aimed at fattening the animals to the fullest in their short, misery filled lives. When the meat of these animals is consumed, so are all these chemicals and drugs, creating havoc in the body of the consumer.

Then why are we living longer? Statistical analysis has indicated that people are now living longer than they used to a hundred years ago, when meat eating was a limited luxury. However, this increased longevity has been caused by factors other than a meat eating. Primary amongst them is advances in the medical research, technological advances and greater accessibility to health related resources. And, are we actually living longer, or simply surviving longer? The intense technological treatment simply prolong the inevitable result of killer diseases, when a person should be actually relishing and enjoying a vibrant, active life.

Are there enough veggies for everybody? Meat production is very wasteful. It takes 16 lbs of grains to produce 1lb of meat. Less than half of the carcass of the animal is actually consumed, the rest is waste. Currently 80% of all the grains grown in the country are used for livestock feed.

Switching to a meat free diet will immediately solve the global problem of food scarcity and hunger. Re-deploying

the millions of acres used to grow live stock feed will result in an abundant supply of fresh, healthy vegetables for all varieties.

Why are veggies expensive? Clearly the numbers do not add up. If meat production is so expensive then why is relatively cheaper to have a full meal of meat as opposed to fresh vegetables. The fact is that we are all paying for the meat industry through our tax dollars. The meat industry and its ancillaries are heavily subsidized by the government, in terms of direct grants, free inspections, funded subsidies etc.. All these millions of tax dollars will be freed up with the decline of the meat industry. Once the economics of scale kick in the fresh vegetable production and distribution industry, its cost will plummet to a mere fraction of what they are now.

How does meat eating effect our consciousness? Eating the carcasses of innocent, dead animals gradually hardens one's feeling of tenderness and mercy. We know that carnivores are aggressive, merciless and hostile, not only to their preys but also to one another. Similarly, eating meat excites the baser instincts in man, making him easily susceptible to violence, passion, anger and aggression. Whereas the animals are able to expend these baser instincts in their hunts and defense, man living in a controlled environment has to suppress all these within himself, till the pent-up emotions become too strong to deal, resulting in violent, uncontrolled emotional blowups.

Then why eat meat? There is no sound viable reason for meat eating. It is bad for the body, for the mind, for the environment, for the economy and for the consciousness. We are inflicting unimaginable miseries on innocent animals who bear no enmity to us. We en-cage them, fatten them on drugs and chemicals, forcing them to lead lives of physical and mental anguish, and then mercilessly slaughter them. All for our self-gratification.

INDIA - PAST & PRESENT

- a. India never invaded any country in her last 10000 years of history.
- b. India invented the Number System. Zero was invented by Aryabhata.
- c. The World's first university was established in Takshila in 700BC. more than 10,500 students from all over the world studies more than 60 subjects. The University of Nalanda built in the 4th Century BC was one of the greatest achievements of ancient India in the field of education.
- d. Sanskrit is the mother of all the European languages. Sanskrit is the most suitable language for computer software a report in Forbes magazine, July 1987.
- e. Ayurveda is the earliest school of medicine known to humans. Charaka, the father of medicine consolidated Ayurveda 2500 years ago. Today Ayurveda is fast regaining its rightful place in our civilization.
- f. Although modern images of India often show poverty and lack of development, India was the richest country on earth until the time of British invasion in the early 17th Century.
- g. The art of Navigation was born in the river Sindh 6000 years ago. The very word Navigation is derived from the Sanskrit word NAVGATI. The word navy is also derived from Sanskrit 'Nau'.
- h. Bhaskaracharya calculated the time taken by the earth to orbit the sun hundreds of years before the astronomer smart. Time taken by earth to orbit the sun: (5th Century) 365.258756484 days.
- i. The value of "pi" was first calculated by Budhayana, and he explained the concept of what is known as the Pythagorean Theorem. He discovered this in the 6th century long before the European mathematicians.
- j. Algebra, trigonometry and calculus came from India. Quadratic equations were by Sridharacharya in the 11th Century. The large numbers the Greeks and the Romans used were 10⁶ whereas the Hindus used numbers as big as 10.53 (10 to the power of 53) with specific names as early as 5000 BC. During the Vedic period. Even today, the large used number is Tera 10.12 (10 to the power of 12).
- k. According to the Gemological Institute of America, up until 1896, India was the only source for diamonds to the world.
- l. USA based IEEE has proved what has been a century old suspicion in the world scientific community that the pioneer of wireless communication was Prof. Jagdeesh Bose and not Marconi.
- m. The earliest reservoir and dam for irrigation was built in Saurashtra.
- n. According to Saka King Rudradaman I of 150 CE a beautiful lake called 'Sudarshana' was constructed on the hills of Raivataka during Chandragupta Maurya's time.
- o. Chess (Shataranja or Ashta Pada) was invented in India.
- p. Sushruta is the father of surgery 2600 years ago he and health scientists of his time conducted complicated surgeries like caesareans cataract, artificial limbs, fractures, urinary stones and even plastic surgery and brain surgery. Usage of anesthesia was well known in ancient India. Over 125 surgical equipment were used. Deep knowledge of anatomy, physiology, etiology, embryology, digestion, metabolism, genetics and immunity is also found in many texts.
- q. When many other cultures were only nomadic forest dwellers over 5000 years ago, Indians established Harappan culture in Sindhu valley (Indus Valley Civilization).
- r. The place value system, the decimal system was developed in India around 100BC.
- a. Albert Einstein said: We owe a lot to the Indians, who taught us how to count, without which no worthwhile scientific discovery could have been made.
- b. Mark Twain said India is the cradle of the human race, the birth place of human speech, the mother of history, the grand mother of legend, and the great grand mother of tradition. Our most valuable and most constructive materials in the history of man are treasured up in India only.
- c. French scholar Romain Rolland said: If there is one place on the face of earth where all the dreams of living men have found a home from the very earliest days when man began the dream of existence, it is India.
- d. Hu Shih, former Ambassador of China to USA said: 'India conquered and dominated China culturally for 20 centuries without ever having to send a single soldier across her border'.

All the above is just the TIP of the iceberg, the list could be endless.

BUT, if we don't see even a glimpse of that great India in the India that we see today, it clearly means that we are not working up to our potential land. And if we do, we could once again be an ever shining and inspiring country setting a bright path for rest of the world to follow.

(This material was downloaded from the Internet)

ಮಯ್ಯಾರ್

(ಪುಟ 70ಂದ)

ತನಗೇ ಕೇಳದಷ್ಟು ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಭಾರ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಿತ್ರ ಕೇಳಿದಳು. "ಇದರಿಂದ ಆಕೆಗೇನು ಸಿಗುವುದು?"

ಕುಹಕದ ನಗೆ ನಕ್ಕು ಮಹಿಮೋಪನಂದ, "ನೀನು ಈಗಷ್ಟೇ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದ ಮಗುವಿನ ಹಾಗಾದ್ದು. ಆಕೆಗೇನು ಸಿಗುತ್ತದೆ? ನಿನಗಿದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿರಿವಂತರನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುವುದು, ನಂತರ ಅವರಿಂದ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವುದು. ಈಗ ಆಕೆ ರೌಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಗುಂಡಾಕಗಳು, ಬೀದಿ ಕಾಮಣ್ಣರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವರೇ ಆಕೆಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡು ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿರುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ನಂತರ ಆ ರೌಡಿಗಳೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯದರು ಒಂದು ನಿಂತು ಗಲಾಟೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೈಯ್ದು ಬೀದಿಗಳೆಲ್ಲೂ ಹೇಸುವವರಲ್ಲ. ಬೇಡ ಸುಮಿತ್ರಾ, ಈ ಎಲ್ಲ ರಗಳೆಯೇ ಬೇಡ. ಇದು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸಾಕು. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ಇದರಿಂದ ದೂರವಾಗು. ಈ ರಾತ್ರಿ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಆಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆಂದು ಹೇಳಿದಿಯಲ್ಲ, ಸಾಹೇಬರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಬಿಡು"

ಮಹಿಮೋಪ ಉದ್ಗರಿಸಿದ, ನಿನ್ನ ಕಾವ್ಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಾಸ್ತವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬಾ. ವ್ಯವಹಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡು. ನಾನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿ, ಆಗ ನೀನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ?"

"ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ನಿಜವಲ್ಲವೆಂದೇ ತಿಳಿಯೋಣ. ಈ ಹೆಂಗಸು ಹೇಳಿದ್ದೇ ನಿಜವಿದ್ದರೆ? ಆಗ?"

"ಆಕೆಗೇನು? ಇದು ಆತನು ಮಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅವರೇ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಕೆಯ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಜನರೂ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ"

"ಅಂದರೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಓಣಿಯ ಜನರಿಗೆ ಹೇಳದರೆ ಅವರಲ್ಲ ಸೇರಿ ಹುಡುಗಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ?"

ಮಹಿಮೋಪ ಕೇಳಿದ, "ಅವರೇಕೆ ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಬಾರದು? ಅಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟವರಲ್ಲ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಸಂಸಾರವಂದಿ ಗರಿದಾರೆ. ಅವರವರ ಹೆಂಡಂದಿರು ಮಕ್ಕಳು

ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲ ಸೇರಿ ಒಂದಾಗಿ ನಿಂತರೆ ಈ ರೌಡಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಸಲಾರರೆ?"

"ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇದು ಗಟ್ಟಿಯಾದಂತೆ. ಆ ಕೊಳೆಗೇರಿಯಲ್ಲಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನವೀಯತೆ ಇದೆ ಅಂತ ನೀನು ಒಪ್ಪಿದಂತಾಯಿತು. ಬಹುಶಃ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯ ಸಹ..."

"ನೀನು ಬೇಕಾದ್ದು ಹೇಳು". ಮಹಿಮೋಪನಂದ, "ಅದೇನೇ ಆದರೂ ನಾನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸದಾಕೆಯ ಈ ಚೆಲುವೆಯಾದ ಮಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಲಾರೆ. ಈ ಹುಡುಗಿ ಅಂಥವಳಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಬಹುದು".

ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಚೇಷ್ಟೆಯ ಭಾವ ಮಿಂಚಿತು. ಜೊತೆಗೆ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗಪೂರಿತ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ, ಆಕೆಯೆಂದಳು. "ಹೇಳು, ಆಕೆ ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎಬ್ಬಿಸಬಹುದು? ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಗಂಡಾಳು ಇಲ್ಲವಲ್ಲ?"

ಮಹಿಮೋಪ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕ. "ಈ ಮನೆಯ ದುಷ್ಟ ಯಜಮಾನನೇ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಲ್ಲ? ಆಹಾ, ಎಂತಹ ಪಶ್ಚಾನ್ನದೂಟ!"

"ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಆಕೆ ಇಲ್ಲಿರುವುದೇ ಯೋಗ್ಯ", ಅದೇ ನಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸುಮಿತ್ರ ಹೇಳಿದಳು, "ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಗ ಅವಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಪ್ಪಟ ಚಿನ್ನವೋ ಅಥವಾ ಹೊಳೆಯುವ ನಕಲಿ ಚಿನ್ನವೋ ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು"

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹಗುರವಾಗಿ ಪರಿಹಾಸದಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಿಮೋಪನಿಗೆ ಈಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಚುಚ್ಚಿದಂತಾಗಿ ಅವನಂದ, "ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಆಶ್ರಯ ಸಿಗಲಾರದೆಂದು ಆಕೆಯ ತಾಯಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳು"

"ಅದನ್ನು ಆಕೆಗೆ ನೀನೇ ಹೇಳು"

"ನಾನೇ? ನಾನೇಕೆ ಹೇಳಲಿ? ನಿನ್ನ ಕೆಲಸದವರೊಂದಿಗೆ ನಾನೆಂದಾದರೂ ಮಾತಾಡಿ ದ್ದೇನೆಯೆ? ಏನಂತ ಹೇಳುವುದಿದೆಯೋ ಅದೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಹೇಳಿಕೋ"

"ನಾನು ಬೇಡ ಅಂತ ಹೇಳಲಾರೆ. ನಾನು ಆಕೆಗೆ ಆಗಲೇ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ"

ಮಹಿಮೋಪ ಆಕೆಗೆ ತಾನಂದಂತೆ ಹೆಳಬಿಟ್ಟ, ಅನುವಾನವಿಲ್ಲದೇ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಮುಖಕ್ಕೆ

ಹೊಡೆದಂತೆ. ಬಸಂತಿಗೆ ಆತ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಮಿತ್ರ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿ ಕೂತು ಕೇಳಿದಳು.

ಪೂರಾ ತತ್ತರಿಸಿಹೋಗಿದ್ದ ಬಸಂತಿ ಅಳುತ್ತಾಳೆ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ್ದಳು. "ಸಾಹೇಬರೇ, ದಯಮಾಡಿ ಅಮ್ಮಾ ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ. ಅವರು ನನಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟರು. ಎಷ್ಟು ಆಸೆ ಹೊತ್ತು ಬರುವೆ ಅಂತ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ."

"ಅಮ್ಮಾ ಅವರಿಗೆ ವಿಪರೀತ ತಲೆನೋವು. ಅವರು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ"

"ಸಾಹೇಬರೆ, ನಾನು ಒಂದೇ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಅಮ್ಮಾ ಅವರ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲತನಕ ಹೋಗಬಹುದೇ? ಅವರು ನನಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಹಿಂದೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲ"

"ಇಲ್ಲ, ಬೇಡ, ಅವಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಕೊಡಬೇಡ. ಆಕೆಗೆ ತಲೆ ಎತ್ತಲೂ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಮಲಗಿರಲಿ"

ಬಸಂತಿ ಅಳುತ್ತ ನಿಂತೇ ಇದ್ದಳು. ಮಹಿಮೋಪ ಆಕೆಯನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಿತ್ರಗೆ ಬೆಂಕಿಯಂತಹ ದನಿಯೊಂದು ಕೇಳಿಸಿತು.

"ಅಮ್ಮಾ, ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿಂದ ನಡೆ. ಈ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಅಮ್ಮಾ ಅವರನ್ನು ಬೇಡಿ ಬೇಡಿ ನೀನು ಅಳುವುದು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಎಂಥವರು ಅಂತ ನನಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಮಯ್ಯಾರ್‌ನ ವಿಷಯವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ ನೀನು ಈ ಬಾಬುಗಳ ಕಾಲು ಬೀಳುವುದು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾಬುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಮಯ್ಯಾರ್‌ನ ಅನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ಮಯ್ಯಾರ್‌ನ ಅವರಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲ, ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ನಾವು ಸಣ್ಣ ಜನರಲ್ಲವೆ, ನಾವು ಹಾಗೆಯೇ ಬದುಕಿರೋಣ. ಏನೇ ಕಷ್ಟಗಳು ಬರಲಿ, ನಾವು ಎದುರಿಸೋಣ."

ಧಪ್-ಧಪ್ ಅಂತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಆಕೆ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಹೋದದ್ದು ಸುಮಿತ್ರಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಸೂಜಿ ಬಿದ್ದರೂ ಸದ್ದಾಗುವಷ್ಟು ಮೌನ ನೆಲಿಸಿತು.

ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯ ಮಯ್ಯಾರ್‌ನನ್ನು ಕಾಯುವುದು ಆಕೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಆಕೆಗೆ ತಲೆಯೆತ್ತುವುದು ಆಗಲೊಲ್ಲದು. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ : ಈಗ ಧಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ್ದು ಯಾರ ಮಯ್ಯಾರ್‌ನಿಗೆ?

ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯ ಮನದಾಳಗಳು

ವಸವರಾಜನ್

ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಬಂದಿದ್ದಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಿಂಡಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಬೇಸರ) ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಗಂಟಲವರೆಗೂ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಉರಿ.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡದೆ ಒಂದು ಹಾಳೆ ತುಂಬಾ ಔಷಧಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ (ರಕ್ತ, ಮೂಲಮೂತ್ರ) ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಆ ಹಾಳೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಲಿರಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನೋಡಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ರಕ್ತದ ಒತ್ತಡ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಸುಣ್ಣಾಂಶ (Calcium) ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮೈ ಕೈ ನೋವು, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಉಪ್ಪೇರಿ, ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳು, ಕರಿದಿಂಡಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲೇಬೇಡಿ, ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಬೇಕು, ದಿನಕ್ಕೆ 3-4 ಮೈಲಿಗಳಾದರೂ ನಡೆಯಲೇಬೇಕು. ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಇದ್ದರು ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳು ಪಾಪ ! ಕರಿದ ತಿಂಡಿ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ನಿಶ್ಚಿತಿಯಾಗಿ ತಿನ್ನುವ ಆಸೆ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು ಆಟಂಬಾಂಬ್, ಹಾಯಾಗಿ ಕೂತ್ಕೊಂಡು ಟಿ.ವಿ.ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಬುಡಕ್ಕೇ ಕೊಡಲಿ ಏಟು ಬಿತ್ತು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದಲೇ ತಿರುಗಾಟ, ಪರದಾಟ ಪೇಚಾಟ ಉಪವಾಸ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಲಮೂತ್ರಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡಿಯಾಯ್ತು. ಕೈಬೆರಳಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಚುಚ್ಚಿ ರಕ್ತವನ್ನು ತೆಗೆದದ್ದಾಯಿತು. (ಡ್ರಾಕುಲಾ ರಾಕ್ಸಸ್ ಇದೇ ರೀತಿ ರಕ್ತವನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾನಂತೆ) ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಲಿನವರೆಗೆ ದೇಹದ ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಏಕ್ಸ್‌ರೇ, ಸ್ಕ್ಯಾನ್ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅವಳ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಫೋಟೋಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ಉಳಿಸಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ ಪುಡಿಗಂಟು ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಯಿತು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಏದಿಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಹತ್ತಿ ಇಳಿದು ಸಾಕಾಯಿತು.

ವೈದ್ಯನ ತೀರ್ಪಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಮಾತುಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ತಿನ್ನಬೇಡಿ, ಸಿಹಿ ತಿನ್ನಬೇಡಿ, ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವರ್ಜ್ಯವೊದಲಾಗಿ. 15 ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನೀವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಶ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಆದೇಶಗಳನ್ನು

ಎಂದುಕೊಂಡು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಎದ್ದು ಹಲ್ಲುಜ್ಜಲು ಹೋದಾಗ... "ಇದೇನು ಇದು ಈ ದವಡೆಹಲ್ಲು ಇಷ್ಟು ನೋಯ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲ" ಎಂದುಕೊಂಡು ಮುಖ ತೋಳೆದು ಕನ್ನಡಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ತನ್ನ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬ ನೋಡಿದಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಆಘಾತಕಾಡಿತ್ತು. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ 'ಕಪ್ಪು-ಉಪ್ಪು' ಬೆರೆತಕೂದಲು, "ಇದೇನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ನೋಡ್ಕೊಂಡೇ ಇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಇರಲಿ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಟಿ.ವಿ.ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾಹಿರಾತು ನೋಡ್ತೇವೆ ಅದನ್ನು ತಂದು ಹಚ್ಚಿದರಾಯ್ತು" ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಏನೋ ಒಂದು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಹಾಯಾಗಿ ಕಾಲು ಬಾಚ್ಕೊಂಡು ಚಕ್ಕುಲಿನೋ ಕೋಡುಬಳೆನೋ ಏನಾದರೂ "ಕುರುಮುರು" ತಿಂಡಿ ಬಾಯಾಡಿಸುತ್ತಾ ಟಿ.ವಿ. ನೋಡ್ತಾ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಂದುಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಎಣಕೆ ಇಲ್ಲೂ ತಪ್ಪಾಯ್ತು! ಒಂದೆರಡು ಘಂಟೆಕಾಲ ಕೂಡ ಸತತವಾಗಿ ಟಿ.ವಿ. ನೋಡೋಕ್ಕೆ ಆಗ್ತಾ ಇಲ್ಲಲ್ಲಾ! ಕಣ್ಣು ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಇದೇನು ಐದೈದು ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಕಾಲು ಬದಲಿಸಬೇಕಿದೆಯಲ್ಲ, ಮೈ ಬೇರೆ ಭಾರ ಒಂದು ಸಲ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ವೈದ್ಯರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಒಂದೆರಡು ಬಾಟಲ್ ಟಾನಿಕ್ ಕುಡಿದರೆ ಸರಿಹೋಗಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇ ತಡ ಮರುದಿನ ಡಾಕ್ಟರ್ ಷಾಪಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡ್ತಾಳೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ... "ಇದೇನು ಯಾರ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಕಳೆನೇ ಇಲ್ಲಲ್ಲ! ಸರಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಷಾಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ರೋಗಿಗಳ ಮುಖ ಇನ್ ಹೇಗೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯ" ಎಂದು ತನ್ನ ಪಚ್ಚುತನಕೆ ತಾನೇ ನಕ್ಕಳು. ಅನೇಕ ತರಹದ ರೋಗಿಗಳು, ಅಬ್ಬ! ಈ ಷಾಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ! "ಸದ್ಯ ಇವತ್ತೊಂದು ದಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಟಾನಿಕ್ ಬರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಇನ್ ಮೇಲೆ ಬರೋಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಗೆ" ಎಂದು ಕೊಂಡಳು. ಪಾಪ ! ಅವಳಿಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಇದೇ ಷಾಪಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಂತ ! ಒಂದು ಗಂಟೆಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಕಾದು ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಳಿ ಹೋದಾಗ ಆ ಔಷಧಿ ವಾಸನೆ ರೋಗಿಗಳ ಶ್ವಾಸ ಇವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸೀನಿ ಕೆಮ್ಮಿ ಅವಳಿಗಂತೂ ಜ್ವರ ಬಂದಂತಾಗಿ ವಾಂತಿ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಲೋಟ

ಇದೇನು ತಲೆಬರಹ ಇಷ್ಟು ಉದ್ದ? ಎಳೆದಾದ್ದೇನೆ ಅನಿಸಿತೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮಹಿಳೆ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿಜಕ್ಕೂ "ಎಳೆದಾಟ" "ಪರದಾಟ" ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಉಳಿದ ಜೀವಮಾನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಎಳೆದಾಟ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ ಎಂದು ಯಾಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒತ್ತು ನೀಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಇವಳಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ಜನಸಹಾಯ ಪಡೆಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆ ಹೊರುವಷ್ಟು ಸಂಸಾರದ ಭಾರ ಅವರುಗಳು ಹೊರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಿ ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯ ದೇಹಶ್ರಮವು ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಲವತ್ತು - ನಲವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳು ಆದ ಕೂಡಲೇ 'ಮಧ್ಯಮ ವಯಸ್ಸಿನವರು' ಎಂಬ ಪಟ್ಟಿ ಆಯಾಚಿತವಾಗಿಯೇ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಜಂಜಾಟದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಧ್ಯವಯಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಅರಿವೇ ಅವಳಿಗಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಒಂದೇ ಓಟ! ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದು ಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆ ಯಜಮಾನರವರ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಯ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಮದುವೆ, ಮುಂಚಿ, ನಂತರ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದು ಒಂದು ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಆಗ ಸಂಸಾರ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಯ್ತು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಓದು ಮುಗಿದು ಕೆಲಸವೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಇನ್ನೇನು ರಿಟೈರ್ ಆಗತ್ತೆ. ಉಸ್ತುಪ್ಪಾ ! ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಎದ್ದು ಅಡಿಗೆ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಕ್ಯಾರಿಯರ್ ಕಟ್ಟಿಡುವ ಕೆಲಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಬ್ಬಾ ಓಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಮಂಡಿಗೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು.....

"ಇದೇನು ಇದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಲ್ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಮಂಚದಿಂದ ಇಳಿಯೋಕ್ಕೆ ಆಗ್ತಾ ಇಲ್ಲಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ 'ಕೊಕ್ಕೆ' ಹಾಕಿದಂತೆ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡಿದೆಯಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಏನವಸರ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಎದ್ರಾಯ್ತು"

ನೀಡಾನೆ ಇದು. ಅವಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಶಾಂಗೋಪುರದ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಉರುಳಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಬೀಳಾನೇ ಇತ್ತು.

ಅವಳು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣಳು ಎಂದು ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಬಂಧು ಬಳಗದಲ್ಲಿ ಬೀಗರಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದಳು. ತಯಾರಿಸಿ ಇತರರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದಿತ್ತು ಕಾಲ. ತಿಂದು ರುಚಿ ನೋಡಲು ಕೂಡ ಸಮಯವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಕಿದ ಮುಚ್ಚೋರೆ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಉಂಡೆ ಎಂದು ಮಾಡಿ ಅವರಿವರಿಗೆ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದಿತ್ತು. ಸುಮಯ, ಮದುವೆ ಮನೆಯ ಊಟ ಲಾಡು ಚಿರೋಟಿ ಎಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಊರಿದ ನೀರು ಅಲ್ಲೇ ಬತ್ತಿ ಹೋಯಿತು ! ಪಾಪ !

ದವಡೆ ಹತ್ತಿರದ ಒಂದೆರಡು ಹಲ್ಲುಗಳು ತಣ್ಣಗೆ ತಿನ್ನಲಿ, ಬಿಸಿ ತಿನ್ನಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ತಂತಿ ತಾಗಿದಂತೆ ರುಝ್ ಎನ್ನತ್ತೆ. ದಂತ ಚಿಕಿತ್ಸಕರ ಬಳಿಹೋಗಬೇಕು. ದಂತ ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಹಾಗೂ ಕಣ್ಣಿನ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ನಮ್ಮಂತಹ ಬಡಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸಾಕು, ದಂತ ವೈದ್ಯರ ಬಳಿ ಹೋಗಿದ್ದೇ ಆದರೆ "ಬಾಯಿ" "ಬೇಬು" ಎರಡೂ ಖಾಲಿ ಆಗೋದು ಖಂಡಿತ 'ಕಣ್ಣಿನ ವೈದ್ಯ' ನಮಗೆ ಕನ್ನಡಕ ತೊಡಿಸದೇ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಇದು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವ.

ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಾಂಗಗಳೂ ವೇಳೆವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಚಾಚೂತಪ್ಪದೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗೇನಾಯಿತು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉದ್ಭವವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಗೊಂದಲವಾಯಿತು. ಇದೇನು ಈ ಮುಷ್ಕರ ಅಲ್ಲಾ ! "ಎಷ್ಟು ಜನ ಯಾವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೂ ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಆದರೂ ಯಾಕೆ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ". ಇದೇ ಅವಳ ಬಗೆಹರಿಯದ ಸಮಸ್ಯೆ.

ಸದಾಕಾಲ ಕೋಪತಾಪ ಸಿಡಿಸಿಡಿ. ಯಜಮಾನರೊಡನೆ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ವಾಗ್ವಾದ, ಜಗಳ ಪಾಪ ! ಅವರಿಗೂ ವಯಸ್ಸಾಗ್ತಾ ಬಂತು ಅಂತ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಾಳೆ.

ಶರೀರದ ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಸಂಸಾರ' 'ಜಿಡ್ಡು ಸವರಿದ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು' ಅದೇ ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ

ಈಗ ಯಾಕೆ ಈ ಬೇಸರ ನಡೆ ನುಡಿ ಎಲ್ಲ ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀರೋಗ ತಜ್ಞರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಲೆಂದೆ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇವಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳ ಮಾಡಿದರು. "ಮಹಿಳೆಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ 40-45 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸುರಿಯುವ 'ಬೋದಕ' (Harmones) ಸ್ರಾವ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಅವಳ ಚರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿ, ಮಾತ್ರ ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. 'ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸು' ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಈ ಬೋದಕಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಅವಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಈ ಭಾಷಣ ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆಯೂ ಅವಳ ಆತಂಕ, ತಳಮಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು.

ಪ್ರಾಯಶಃ ಕಾರಣ ಎನೆಸಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದು ಎಂಥಹ ಸಂದರ್ಭಗಳೇ ಬಂದರೂ ಸುಖ, ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ನೀಡಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿ, ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡಿ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗೇಲ್ಲಾ ಸವಾಜದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬ. ಹೀಗಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಭಾರ ಹೆಂಗಸಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಗಂಡಸಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ದುಡಿದು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಾದರೆ ಮನೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಟ್ಟಣ ವಾಸದಲ್ಲಿ ನೀರು, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕೆಟ್ಟಹವೆ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳ ಬಾಧೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಸಾವಧಾನ' ಅನ್ನುವ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಗೊಂದಲಗಳ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದು ದೂರವಾಣಿಯ 'ಟ್ರಿನಿಟಿನ್' ಕರೆ, ಅದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪತಿ ಮಗುವಿನೊಡನೆ ವಾಸವಾಗಿರುವ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕಲಿತಿರುವ ಮಗಳು 'ಮಮತಾ'ಳ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಉತ್ಸಾಹ ! "ಅಮ್ಮಾ ನಿನಗೊಂದು ಸಿಹಿ ಸುದ್ದಿ ! ನನಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪೆನಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಮನೆ ಹತ್ತಿರವೇ

ಮೆಟರ್ನಾಲ್ ವ್ಯಾನ್ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಅಳಿಯ ಕೂಡ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಅಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಪುಟ್ಟ ಸುಷ್ಮಿನನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಹುದು. ನನಗೂ ನೆಮ್ಮದಿ. ನೀವು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 8-8-30ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಊಟ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿ ಕ್ಯಾರಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ವ್ಯಾನ್ ಬಳಿ ತಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪರಿಹಾರವಾದಂತೆ. ಇನ್ನೇನೆ ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈನ ರುಚಿರುಚಿಯಾದ ಊಟ ತಿಂಡಿ ವಾಹ್".... ಮಾತುಗಳು ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದ ಓಟಕ್ಕೆ 'ತಡೆ' (Brake) ಹಾಕಿ ಉಸ್ಸುಪ್ಪಾ ಎಂದು ಉಸಿರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದಿದ್ದಳು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಜೀವನ ಗಾಡಿಯ 'ಗೆರೆನ್ನು' (year) ಮತ್ತೆ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆ. ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದಳು. ಶರೀರ ಬಲಹೀನಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸಹಕುಂಟುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲೇಬೇಕು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಅಲಾರಂಸ 'ಕರ್' ಎಂಬ ಕರ್ಕಶ ಶಬ್ದ ಸುಪ್ರಭಾತ ಹಾಡಿತು. ತಿಂಡಿಯ ತಯಾರಿಕೆ, ಕ್ಯಾರಿಯರ್ ಕಟ್ಟುವ ಅವಾಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಪುನರಾವರ್ತನೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಿಹಿ ನಿದ್ರೆಯ ಕನಸು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಮಗುವಿನ ಹಾಲಿನ ಬಾಟಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ನಾಳೆಗೆ ಇಡ್ಲಿ-ದೋಸೆಗೆ ನೆನೆಸಿದ ಅಕ್ಕಿ ಬೇಳೆ ರುಬ್ಬಬೇಕು. ನೀರು ಬೇರೆ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು, ತೊಳೆಯುವ ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಒಗೆಯುವ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಒಂದೇ ಎರಡೇ ಕೆಲಸ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಸಂಗೀತ ಪಾಪ ಮರೆತು ಮೂಲೆ ಗುಂಪಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ತಂಬೂರಿಯ ಮೇಲಿನ ಧೂಳೊರೆಸಿ ಕೊಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಗಂಟಲನ್ನು ಸಡಿಲಪಡಿಸಿ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆ ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು. ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಒಂದು ಸುತ್ತು ಬಂದು ನಿಶಾಧಧ ವರೆಗೆ ತಲುಪಿತ್ತು. ಈಗ ಮತ್ತೆ ನಿ, ಸ, ರಿ, ಮ, ಪ, ದ ಈಗ ಮತ್ತೆ ಷಡ್ಜ (ಸ) ತಲುಪಿತು.

ಇದೇ ಜೀವನ ಅನ್ನಿಸೋದಿಲ್ಲ? ಪಾಪ ! ಅವಳು ಯಾರ ಬಳಿ ತನ್ನ ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ? ಅಲ್ಲವೇ?????

PLEASE CONTACT

Shri Suresh Shastry
No.101-A Vishweshwara Mahal,C.H.S.
Behind Dr. Wamede Clinic,
Old Dombivli, Dombivli (W),
Thane-421 202.
Mobile No. 982 0173480,

Dear Sir/Madam

I introduce my self, Shri Suresh Shastry, as a Purohit migrated from Bangalore to Mumbai and am at present residing at Dombivli.

I am a Kannada Brahmin from Bangalore (Karnataka) and have studied Vedas fully. I am able to perform all our normal and regular poojas, homams, as well as marriages Upanayam. Ceremonies and other anniversaries, I can also write horoscopes and match them and having knowledge of astrology. I am also available for performing "APARAKRIYA" where people are very rarely available in Mumbai. I have furnished my mobile phone number as indicated above. As such I can be easily contacted when ever and wherever the need arises.

I am certain that one will be much satisfied to my chanting of mantras and performing the ceremonies according to one's family customs.

I will be happy if I am ever invited for any functions/ceremonies

With regards

Yours sincerely

Suresh Shastry.

MATRIMONIAL

Telugu Brahmin bride, smart, 5'-5" tall, fair complexion, educated requires a suitable bride groom of Telugu mulukandu or Kannada Brahmin of 42-44 age, educated with well settled job.

May apply to the Box No.01.

***

CONGRATULATION

PADMA SUBRAMANIAN

Padma Subramanian, studing B.Sc Computer Science in SIES College, Sion is also a linguist.

She knows five Indian languages and two foreign languages; French and Japanese.

She has recently passed her level 4 examination conducted by the Japan foundation and the Association of Intemational Education, Japan. She has stood first by securing a highest score of 353 out of 400.

RAVI SUBRAMANIAN

Ravi Subramanian who appeared for Std. X exam of the ICSE, New Delhi in March, 2000 from Maneckji Cooper Education Trust School, Juhu has come out creditably by scoring an aggregate marks of 92%. He is also the recipient of the National Level Science Talent Search Scholarship. He was awarded a medal by the Maharashtra Ganith Adhyapak Mandal for coming out with flying colours in the advanced mathematics examination. He secured the second prize in the Dr. Freany K R Cama Essay Competition held in November 1999.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ - ೨
(ಘಟ 40೦ದ)

(ಕಮಾನಿನಾಕಾರದ) ಕುದುರೆ ಲಾಳ ಆಕಾರದ ಅಗಲವಾದ ಕಿಟಕಿ ಇದೆ. ಚೈತ್ರ ಗೃಹವು ೧೨೪ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ. ಕಾರ್ಲ, ಕನ್ವೇರಿ, ಅಜಂತ, ಜುನ್ಸರ, ಪನ್ನಾಳ, ನಾಸಿಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುಹಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಪರಂಪರೆ ಆರಂಭವಾದುದು ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಿಂದ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿ ವಾಸ್ತು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟ. ಶಾತವಾಹನರ ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅವರ ಕಲಾಭಾಷ್ಯತೆ ವ್ಯಕ್ತ ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಜಂತೆಯ 'ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳೂ', ಬನವಾಸಿಯ 'ನಾಗ ವಿಗ್ರಹಗಳೂ', ಬಳ್ಳಿಗಾವಿಯ 'ಭಗವತಿ ಪ್ರತಿಮೆ' ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಬಳಿ ಇರುವ 'ಭಗ್ನ ಸ್ತೂಪ' ಶಾತವಾಹನರ ಕಲಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ, ವಾಸ್ತು ಭ್ನಾನಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಶಾತವಾಹನರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅರಸು ಮನೆತನದವ ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಜನಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. ಶಾತವಾಹನರ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದವು. ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರು ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದು ಬೆಳೆಸಿದ ಅನೇಕ ಪರಂಪರೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಶಾತವಾಹನರು ಭಾರತೀಯ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ.

ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು "ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹರಡುತ್ತಿದ್ದ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು" ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬಹುದು.

ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ
ಕನ್ನಡ ಸೂಪರ್ ಫಿಕ್ಶನ್ ಕೋರ್ಸ್

ಮಾಟುಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸೂಪರ್ ಫಿಕ್ಶನ್ ಕೋರ್ಸ್ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಕೋರ್ಸ್ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದು ತಾ. 23-4-2000ದಂದು ನಡೆದ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರಾದ 15 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿ ತೇವಿಡಾ 100 ಫಲಿತಾಂಶ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ವಿಶಿಷ್ಟ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ (ಡಿಸ್ಟಿಂಕ್ಷನ್) ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿ 6 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದ್ವಿತೀಯ ಹಾಗೂ 5 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತೃತೀಯ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕುಮಾರಿ ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಸನ್ನ ಹಾಗೂ ಕುಮಾರಿ ಸುಗುಣ ಕೆ. ರಾವ್ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರ ವಿತರಣಾ ಸಮಾರಂಭವು ತಾ. 18-6-2000ದಂದು ಈ ವರ್ಗಗಳು ಸಂಘದ ವಾಚನಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕನ್ನಡ ಬಾರದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡೇತರರು ಇದರ ಸದುಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸೇರಲಿಚ್ಛಿಸುವವರು ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ತಾ. 30-6-2000ದ ಒಳಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿ ಸಂಘದ ಗೌ. ಪ್ರ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಸ್. ನಾಯಕರು ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಟ ಮೂಲಕ ವಿನಂತಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಸಂಘದ ಕಚೇರಿಗೆ ಸಂಜೆ ಗಂಟೆ 6-00ರಿಂದ 8-00ರ ತನಕ ಸಂಘದ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕ ಪದ್ಮನಾಭ ಕೆ. ಶೆಟ್ಟಿಯವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಮಾಜಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷೆ
H.K. ರಮಾದೇವಿಯರ ನಿಧನ

ಮಾಟುಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಮಾಜಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷೆ ಶ್ರೀಮತಿ H.K. ರಮಾದೇವಿಯವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾಟುಂಗ ದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು.

ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಮಾಟುಂಗ ಇದರ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷೆಯಾಗಿಯೂ, ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ರಮಾದೇವಿಯವರು

ಸುತ್ತಮುತ್ತ

ಸಂಘದ ಮಹಿಳಾ ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿಯೂ ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂಘದ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿಯೂ ಸಂಘದ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸರಳ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಇವರು ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಅಲ್ಲದೆ ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಬಿ.ಎಸ್.ಕೆ.ಬಿ. ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ನಲ್ಲಿಯೂ ಅಜೀವ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಅಭಿರುಚಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ರಮಾದೇವಿಯವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರ ಆಕಸ್ಮಿಕ ನಿಧನದಿಂದ ಸಂಘವು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಘಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಓರ್ವಳು ಪ್ರತಿ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಪಾರ ಬಂಧು ವರ್ಗವನ್ನು ಅಗಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅವರ ನಿಧನದಿಂದ ಆದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ನೀಡಿ ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲೆಂದು ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಡಾ. ಜಿ.ಡಿ. ಚೋರಿಯವರು ಹಾಗೂ ಗೌ. ಪ್ರ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಜಿ.ಎಸ್. ನಾಯಕ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶೋಕ ಸೂಚಕ ಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಸ್ಮಾರಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಆಗ್ರಹ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹಾಪುರುಷ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಬೇಕು, ಬೆಂಗಳೂರು - ದಿಲ್ಲಿ ನಡುವೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ರೈಲನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬಸವೇಶ್ವರ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು 'ದೆಹಲಿ ಕನ್ನಡಿಗ' ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಪಾದಕ ಬಾ. ಸಾಮಗ ಅವರು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೇ 6ರಂದು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಬಸವ ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುತ್ತಾ ಬಾ. ಸಾಮಗ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಸ್ಮಾರಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಸಭಾಂಗಣ, ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅತಿಥಿಗೃಹವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹ ವಹಿಸಿದ ಸಾಮಗ ಅವರು ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ ಮತ ಬೇಧವಿಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಬಸವ ಪಂಥವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿ ವಿಶ್ವವಂಟಾದಲ್ಲಿ ಬಸವ ತತ್ವ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ದೆಹಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಬಸವ ಪಂಥದವರಿಗಾಗಿ ರುದ್ರಭೂಮಿ ನೀಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ದೆಹಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ ಪಾರ್ಕುಗಳಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಹೆಸರನ್ನಿಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದ ಸಾಮಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಈಡೇರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಕಲಾವಿದರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಬಸವ ಜಯಂತಿಯ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕ ಎಚ್. ಸುಬ್ಬಣ್ಣಾಚಾರ್ ಅವರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬಸವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರು.

ಕಲಾವಿದೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೋಮಲಾ ವರದನ್ ಅವರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕುರಿತು ಕಲಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಂದೇಶ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆಂದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತೆ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತ ವಿದ್ವಾಂಸ ಡಾ. ಸಿ.ಎನ್. ವೇಣುಗೋಪಾಲ್ ಅವರು ಮೇಲು ಕೀಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ವೃತ್ತಿ ಗೌರವವನ್ನು ತಂದು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರೂ ದುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದ ಬಸವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯವೆಂದರು.